

Recenze: Sibiřská výchova nešetří ani diváky

13. 5. 2017

Divadlo X10, sídlící ve Strašnickém divadle, se zaměřilo na současnou domácí i světovou dramaturgii s politickým akcentem. Premiérou hry Sibiřská výchova, podle stejnojmenného románu ruského prozaika a tatéra Nicolaie Lilina, rozšířilo dramaturgii o téma gangu sibiřských zločinců uznávajících pouze nepsané zákony.

Bestseller plný zabijáků

Nicolai Lilin, aktuálně působící v Miláně, žil jako malý chlapec v Podněstří. Osobní zážitky před osmi lety předal čtenářům literárním debutem *Sibiřská výchova*. Kniha o dospívání v komunitě sibiřských zločinců, násilně deportovaných ve třicátých letech ze Sibiře právě do Podněstří, se stala světově proslulou. Později ji uchopil také italský film *Sibiřská škola* (2013) s Johnem Malkovichem coby hlavou klanu.

V překladu Alice Flemrové a s úpravami textu Ondřeje Novotného a Lucie Ferenzové, režisérky titulu, sledujeme v Divadle X10 skupinu kumpánů, záměrně překračujících své proklamativní heslo: „Smrt a prokletí fízlům a ničemům!“ K obětem jejich agresivních výpadů obvykle patří též nevinné osoby z míst, v nichž se pouliční souboje kdo s koho odehrávají.

„Lilin v tomto prostoru vyrůstal a kniha je vlastně jakýmsi záznamem místního typického dětství plného bitek, ale i zákonů zločinecké komunity, která má své vlastní hodnoty,“ komentuje inspirační zdroj režisérka. Žánrově inscenaci řadí k temným komediím. Naturalisticky hraný příběh má vtipný, s nadhledem psaný text. Ovšem v některých chvílích

přítomným tuhne krev v žilách. Všechny naléhavé a život ohrožující momenty mají totiž v sále na dotek.

Surová pospolitost

Diváci sedí spolu s herci za jedním stolem, jehož rozlehlá tabule zároveň slouží jako hrací plocha. Ne každý návštěvník o tak přímý kontakt stojí. Může si zvolit ze dvou variant: buď se poslušně zařadí k hostům na lavicích, nebo využije možnost pobýt v řadě za nimi. I tam má však násilníky a namířené zbraně přímo v zádech. Nenákladná scénografie působí punkově, postarala se o ni Jana Hauskrechtová.

K stěžejním figurám patří Kolyma Jakuba Gottwalda a Mel Michala Balcara. Nepokojné mladíky spojuje dávné tajemství a oba jejich představitelé silné herecké charisma. Mužný Kolyma a klukovský Mel jsou v partě obklopeni dalšími neobvyklými typy, třeba neduživým Hrobem Vojtěcha Hrabáka či výrazově nepřiliš přesvědčivou ženskou (s)vůdkyní Ksjušou Terezy Nádvorníkové.

Důležitou součástí kolektivní sugesce tvoří autorská živá hudba Markéty Dvořákové a Pavla Ptáčníka (kapela Lo/ve). Leitmotivy příběhu adorují předmětné i nepředmětné záležitosti: hlavní či vedlejší role dobře zastanou vodka, silný tabák, tetování, tyče, sekery, nože, pistole a osudy lidí. Divadlo X10 pracuje s kontroverzí zážitkově: diváky čeká v předsáli osobní prohlídky, během představení se možná napijí ilegálních limonád nebo si pořídí „kérku“. Tetování, jak praví autor, je totiž něco jako průkaz totožnosti.